



Sørine Gotfredsens prædiken midfaste søndag

Taler

Sørine Gotfredsen
Sognepræst

Dato

27. marts 2022

Sted

Jesuskirken, Valby

Omstændigheder

Prædikentekst
Johannesevangeliet kapitel 6, vers 24-35[36-37]

Det er forskelligt fra person til person, hvornår i livet det sker, men sikkert er det nok, at de fleste menneskers oplever et punkt, hvor forholdet mellem fortid og fremtid tipper. Hvor man har nået en alder, hvor fremtiden ikke længere vejer så tungt i bevidstheden som før, fordi man ikke selv har så meget tilbage af den. Tyngdepunktet forskydes, fremtiden føles mere som noget, der er de andres – de yngres – anliggende, og når dén tanke melder sig, må man spørge sig selv, om man mon evner for alvor at forholde sig til noget, der rækker ud over ens egen levetid. Dette er med andre ord punktet, hvor man kan nå frem til en dybere erkendelse af, hvad det vil sige at være et menneske sat i verden, mens tiden går, og man gradvist kan føle sig berettiget til blot at leve sit liv til ende og lade andre om at bekymre sig om, hvordan tingene skal udvikle sig. Hvordan reagerer man, når den tanke tager til? Når tyngdepunktet forskydes, og balancen tipper, og fremtidens betydning bliver en anden.

Det handler om forholdet mellem daglig overlevelse og det større perspektiv, som Jesus også kredser om, da han taler til de mennesker, der følger ham. De længes efter tegn, der kan gøre det klart, hvad de hver dag skal gøre for at adlyde Gud, og samtalen mellem dem og ham kommer hurtigt til at handle om brødet, der skal holde dem i live. Mens folk synes mest optaget af det håndgribelige brød, der holder sulten fra døren, henviser Jesus til det brød, han bringer dem, og som i al evighed kan stille et menneskes sult. Det er uklart, om man i forsamlingen fanger pointen, men hver gang Jesus taler, har vi mulighed for at prøve at skelne mellem den ligefremme forståelse af menneskelivet og den åndeligt guddommelige forståelse af det. Mellem på den ene side dette at passe sit arbejde, sin familie og sine venner og udfylde en plads i verden, så rammerne

opretholdes. Hvilket unægtelig er vigtigt. Og på den anden side at gøre sig tanker om alt det, der herudover skal bestå.

Og lad os tage fat i noget, der virkelig sætter sagen på spidsen. Nemlig, dén situation, de fleste har svært ved at sætte sig ind i, men som vi alle nu mindes om. For når ét land er blevet angrebet af et andet, skal mange mennesker afgøre, om man har mod og vilje til at bekæmpe fjenden eller hellere vil flygte i sikkerhed. Jeg ved godt, at ukrainske mænd lige nu ikke må forlade Ukraine, men krigen inspirerer ikke desto mindre til tanker om denne basale afgørelse. Hvad ville man selv gøre? Ville man risikere livet for sit land, selv om man måske er nået til punktet, hvor fremtiden i mindre grad føles som noget, der også tilhører mig? Men mere synes at være de yngres anliggende. Jeg ved det ikke, men som så mange andre håber jeg, at jeg ville blive og slås og se langt ud over min egen korte levetid, og i disse dage, hvor tusindvis af ukrainere på grund af den russiske invasion erfarer, hvad *de* rummer af offervilje og fædrelandskærlighed, lærer vi noget om at være forankret i slægten og måske mærke, at ansvaret for helheden kan veje lige så tungt som ens egen personlige skæbne. En historiker har formuleret disse ord til inspiration: "At kende sine rødder er ikke bare en løsrevet erkendelse, nok så interessant i sig selv, men et svar på de dybeste spørgsmål om eksistens og tilhør, som rækker ud over den enkeltes eget, korte liv. Det handler om slægternes gang, sammenhængen mellem de døde, de levende og de endnu ikke fødte."

I betragtning af hvordan vi i dag ophøjer individets betydning, er tanken om at tjene en sag, der rækker langt ud over én selv, højest interessant. Når noget skæbnesvangert – som en krig – er på spil, fornemmer man pludselig, at noget er vigtigere end andet, og at det er mindre væsentligt, om folk tiltaler én med det rette pronomen, og om der er lige mange mænd og kvinder i bestyrelserne, og hvad man ellers kan bruge tid på i en forkælet epoke, hvor man så længe ikke har oplevet sit fædreland truet. Ja, måske lever vi faktisk i en lidt falsk forestilling om individets betydning og dets ret til at få livet optimalt realiseret her og nu. Det indadvendte blik kommer til at fylde mere end den udadvendte handling, og dette lidt fortabte livssyn har den berømte psykolog Viktor Frankl skrevet om i bogen *Psykologi og Eksistens*. Hør blot hans beskrivelse fra 1947 af det menneske, der gradvist er blevet løsrevet fra den dybeste pligtfølelse over for noget større: "Intet instinkt siger mennesket, hvad det skal foretage sig, og ingen tradition siger det, hvad det burde gøre; snart vil mennesket ikke vide, hvad det skal gøre. Mennesket vil mere og mere blive ledet af det, andre ønsker, det skal

gøre, og således vil det i stigende grad blive offer for ensretningen." Man kan mene, at dette foreløbig er kulmineret i vor tids længsel efter hele tiden at stadfæste sin egen identitet, så man i det mindste midt i ensretningen kan føle sig som noget særligt. Ja, længslen efter dette – at være noget særligt – har vel aldrig været større.

Derfor kæmper vi hver eneste dag for at skabe vort eget livsindhold, og jo mere optaget man er af dét, desto mere kan man miste udsyn. Når Jesus siger til os: "Arbejd ikke for den mad, som forgår, men for den mad, som består til evigt liv", advarer han os netop mod at blive spærret inde i en verdensanskuelse uden større horisont – uden befriende evighedstro. Når evighedens udsyn er afskaffet, opstår de øjeblikke nemmere, hvor det kan føles nærmest absurd og at være et menneske. Pludselig kan man midt i de mest privilegerede rammer i dette vidunderlige land mærke en mystisk afmagt over, at tiden går, at foråret atter springer ud, og at man igen om nogle timer skal stå op og spise morgenmad. For i sidste ende vil alt det, jeg nu gør, være uden betydning. Nogen vil sige – nej, for andre kan jo stadig have gavn af ens indsats, ikke mindst ens børn, og ja, det er sandt, vi sætter vores spor, men jeg tror alligevel, at det gennemsyrrer ens sjæl, hvis man kun forholder sig til tiden her – det almindelige daglige brød, og glemmer det himmelske. Altså, åbningen ind i en fremtid, der aldrig stopper. Man kan miste føling med altid at være *involveret* i det kommende, og dét er den kristne grundtanke, der skaber nærvær på jorden og lærer dig, at dit ansvar aldrig holder op. Derfor er jeg nødt til her at stille spørgsmålet: Er troen på frelse og evighed med til at styrke menneskets evne til at kæmpe for slægtens fremtid og for eksempel slås for sit fædreland, når det er under angreb?

Jeg kan ikke bevise det, men jeg tror det, og når Jesus skelner så klart mellem brød i verden og brød fra himlen, skyldes det, at troen på evigt liv har afgørende betydning for måden, vi lever på nu. Det påvirker ens syn på skaberværket og slægten og livet som helligt, og det er jo en mulighed, at de generationer, der så længe har levet over evne og hærget naturen og negligeret dyrearterne, også er kendetegnet ved en for lille tro på, at der bag alt findes en Gud og en evighed. Hvormed de – vi – glemte ansvaret i forhold til en fremtid, man ikke længere forbandt med sig selv. Teolog Ole Jensen beskriver i sin bog *På kant med klodens klima*, hvordan vi lever i en civilisation, der har mistet "evnen til at skamme sig", hvilket måske hænger sammen med, at det er nemmere at fralægge sig ansvar for det skabte, når evigheden er afskaffet og dermed også troen på, at Gud vil, at alt skal bestå. Det er så fristende som løserevet individ at tænke, at det

hele en dag ikke længere er mit problem. Så skidt med det. Jeg har kun dette ene liv. Ja, det har du, men med den kristne horisont fremstår både tid og død i et nyt lys, og man er altid forpligtet på livet, uanset hvor lidt af det man selv har tilbage målt i jordiske år. Jeg kan som sagt ikke bevise det, men jeg tror, at modige frihedskæmpere ofte bevæges af tanker om et slags evigt ejerskab ind i fremtiden, måske endda ind i evigheden, der driver én til at handle. Ikke mindst hvis ens elskede fædreland er under angreb.

Så når menneskene spørger Jesus, hvordan de skal gøre Guds gerninger, svarer han, at de – vi – først og fremmest skal tro på ham, der er udsendt af Gud. Også dengang kendte man til den rådvildhed angående, hvad man skal gøre, som Viktor Frankl beskriver, der blot i dag føles endnu stærkere. Og dengang som i dag mødes vi af det samme svar. Tro på Kristus, der ikke alene bringer os på sporet af det brød, der kommer fra himlen, men som selv er det brød. "Jeg er livets brød," siger han, og hvad betyder det? Det betyder, at Jesus ved at blive født i verden og gennem sine gerninger og sin død og sin opstandelse på tredje dag skaber en tro på, at fremtiden aldrig stopper, hvormed sulten efter mening, identitet og personlig anerkendelse stilles. Når apostlen Peter i sit brev, som jeg læste op fra før, skriver, at vi alle har fået "del i guddommelig natur", lærer vi, at talen om sammenhængen mellem de døde, de levende og de endnu ikke fødte virkelig rummer noget sandt. For vi hører sammen i Kristus, i hans Ord og i hans kirke, der aldrig forgår, ej heller når den brænder, som det skete i Vanløse i mandags. For han er brødet fra himlen, der giver os troen på, at vi vil blive taget med ind i evigheden – og at han har magten til at tilgive os for vore fejl og vore indadvendte blik og for den indsats for fædrelandet og friheden og helheden, vi måske ikke påtog os tog, fordi vi havde glemt, at fremtiden aldrig stopper.

Der kommer et punkt i livet, hvor man aner, at fremtiden ikke længere vejer så tungt i bevidstheden som før. Sådan er det at være menneske, og derfor skal vi her i kirken mindes om, at vi på sin vis alle er de døde, de levende og de endnu ikke fødte. For vi har samme liv i Kristus og falder aldrig ud af slægten. Vi skal skelne mellem det daglige brød og livets brød og forstå, at livet rækker ud over ens egen korte levetid, og det var dét, Jesus kom til jorden for at fortælle os. Hvorefter han sejrede over døden, så vi kan tro på, at man ikke må leve, som om fremtiden ikke tilhører én selv. Jesus har erobret den evige fremtid til os, så lad os blive ved med at se os forpligtet på den og på hinanden og på vores dyrebare fædreland. Lad os blive ved med at tro på, at den kristne fremtid aldrig holder op.

Amen.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Anden tekstrække, Midfaste, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/soerine-gotfredsens-praediken-midfaste-soendag>